

Hogyan végeztél vajon Dublinban? Érdekes volt? Eredményes? Jött-e Amerikából pénz? A Schenker által küldött kofferek két hónapig fognak utazni.

Mit mondsz Vics ajánlatához? Azt hiszem, bele kell menni. Ügyes és megbízható. Ilyen emberre van szükségünk. Beck Salamon nagyon lassú – de különben is az ügyek vezetését nem ügyvédre kell bízni.

Szomorú, nagyon szomorú vagyok – úgy érzem, jobb lesz végleg kikapcsolódnom a politikából.

Úgy gondolom, most menjünk haza két hónapra. Próbáljunk onnan annyit kiemelni, amit csak lehet. Ha sikerül 5-10 ezer £-ot áthozni, akkor vegyünk kis otthont Angliában, és éljünk ottan. Egy csendes helyen veled és Judittal szeretném magamat előkészíteni a távozásra. Bármilyen kellemetlen, mégis rá kell szálni magamat.

Ha időd van, írd. Ne fáraszad túlságosan magadat, egészségedre nagy szükségem van.

Örülök Ilonának. Boldog lennék, ha fia elvinné Judithot, de lehet-e ezt reményelni? Most öltözködnöm kell – megyek a Doucette-hez.
Fájdalmas lelkeimmel öllelek édes egyedülim

Mihály

Az órát még mindig nem tudtam eladni – még zárva.

OSZK Kézirattár. Károlyi-hagyaték (eredeti)

¹ Lehetséges, hogy Olhina nevét írta így. – Olhina a háború kezdetén Párizsból az USA-ba utazott, így éveket nem találkozhattak.

² A háború előtt vásárolt párizsi öröklakásuk.

³ Talán a francia Vörös kereszt.

⁴ Kommunista.

267. KÁROLYI MIHÁLY KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Párizs, 1946. szeptember 12.)

Angyalom

Örültem leveleidnek. Most ne gyere Párizsba, várjál be. Itteni missziómat be akarom fejezni, éspedig úgy, hogy írok egy memorandumot, melyben az itteni békedelegációt megkritizálom.¹ Tárgyilagosan.

1. Meg fogom állapítani, hogy nem Gyöngyösi és a delegáció hibás manőverei miatt fogjuk az igen rossz békét kapni, de az otthon teljesen elhibázott politikának tudandó ez be.

A világ teljes joggal azt tartja, hogy a magyar demokrácia (új rendszer) csak a látszaton létezik. A földreformtól eltekintve lényegileg csak átfestett Horthyizmusról van szó.

2. Az otthoni kormány nem tudta és nem akarta kifejezésre juttatni, hogy szakított a régi nem-nem-sohával.

3. Teljes izoláltságba manőverirozta magát bele.

A) Az angol-amerikaiak rossz lelkiismerettel bírnak München miatt. Ezért a csehek oldalán vannak.

B) Az oroszok, mivel lecsípték a Ruszinszkrét, szintén a csehek oldalára állnak. (Valószínűleg Ruszinszko fejében megállapodtak, hogy a cseheket mindenben támogatni fogják. Különösen mióta Gottwald kommunista miniszterelnök székel Prágában.)

C) A románok azért, hogy el ne veszítsék nagyváradi vonalat, szintén magyarellenesek. A jugók aránylag a legenyhébbek, de azért mégis inkább a csehek oldalán vannak, mint a magyarokén.

D) A franciákra még inkább áll a rossz lelkiismeret München miatt.

Ezt a vasgyűrűt csak úgy lehetett volna *némileg* lazítani, ha a magyar kormány fortissimo támadta volna Horthyt. Gyöngyösi erre azt válaszolta nekem, hogy azért nem szabad a régi rendszert bemártani, mert ha mi bizonyítjuk Horthy Schuldját,² akkor emiatt fogunk rosszabb békét kapni. Mintha azon múlna!! Pontosan megismétlődnek a Londoni Tanácsban lezajlott vitáink. A komm[unisták] is éppúgy manővereznek, mint Richterék. Inkább a Manchester Squ.-iekkel,³ mint velem. Ennek az egyik oka, hogy Moszkva azt parancsolja nekik, hogy nem szabad törésre vinni. Moszkva előnyben részesíti a kisgazdákat, mert rajtuk keresztül az egész Magyarországot kezükben tartják. A tiszta ellenzékkel csak 10% erejéig bírnák az országot, imígy 100%-osan. Ez determinálja taktikájukat.

Oroszország az atombombával szemben mindenáron ki akarja *defenzív* pozícióját építeni. A Quisling-kormányok értékesebbek, mint az ellenzékiek. A Quislingek erkölcs-telensége garancia, hogy mindent megkapnak, ami a védekezésre szükséges. A Byrnes beszédéről lehet mondani, hogy ezt az orosz zóna és vasfüggöny provokálta ki – ámbár ez inkább csak igen jó ürügy, de ezzel a ténnyel a világnak, nem is csak Európának, ket-tő között kell választania. Eltekintve [attól] hogy jogilag kinek volt igaza. (Ez szörszálha-sogatás - ezt bízzuk Koestlerre.) Oda kell állnunk vagy az amerikai oldalra, mely minden eszközzel meg akarja menteni a gazdaság régi formáját, vagy az oroszok mellé, akik a tervezett gazdálkodás előharcosai.

Az egyik oldalon van a Vatikán, a Wall Street, a City, a 200 család, a kollaborátorok - Horthy, Franco - védelmezői, a Ritz Hotel, a szociáldemokraták, Sciaparelli,⁴ a Kisgazdapárt, Mindszenty, a görög király, Mr. Gascoigne, Boy. A másik oldalon is van sok gyenge alak és akárhány gazember is, de azért lényegileg a progresszív elgondolás tábora.

Ezzel kell neked is tisztába[n] lenned.

Tegnap azt hallottam, de ezt a hírt még konfirmálni kell, hogy Boy fiát 15 évi kényszermunkára ítélték el.⁵ De ha ez így is van, mondták, lehet revíziót kérni és száműzetésre átváltoztatni. A revízió már csak azért is előnyös, mert akkor *vizsgálati fogságba* kerül, amely sokkal enyhébb.

Egészségileg kissé jobban vagyok, mindég a hólyag körül van a baj. Ennek semmi köze Párizshoz, meghülés vagy más, ez sajnos a prosztatával függ össze.

Bee-nek október elejére sikerült helyet szerezni. Részleteket Judith fogja megírni. Holmijaidat *jól őrzöm*. Még a papucs sem lett ellopva! Holnap végre meglesz a Times-intervju. Davidson⁶ nagyon tetszik Judithnak. Egy kellemes angol, magas és csendes. Csatoltan Madame Colliard levele.

Az óra nem kell senkinek. A mozaikért maximum 1500-2000 fr. adnának (& 3). Nem érdemes. Tíz napnál tovább nem maradok.

Nagyon, de nagyon sze[ret]

OSZK Kézirattár. Károlyi-hagyaték (eredeti)

¹ A tervezett memorandum szövegét nem ismerjük.

² Bűnét, de itt inkább felelősségét (német).

³ A Free Hungarians egyesülettel, vagyis a bethlenistákkal.

⁴ Mme Colliard Schiaparelli Károlyiék régi párizsi ismerőse. Elsa Schiaparelli olasz származású francia divattervező, Chanel konkurense volt. A két háború között a szürrealizmus egyes módszereit alkalmazta, együtt dolgozott Dalival és Picassóval.

⁵ Ifj. Pallavicini György sorsáról I. e kötet 268. sz. levelének jegyzetét.

⁶ Basil R. Davidson akkor a *Times* munkatársa volt, nyilván ő készítette az interjút Károlyival. Az első világháború kezdetén mint fiatal újságíró tudósított Budapestről és a Balkánról (*Economist, The Star*), de kapcsolatban állt az angol katonai hírszerzéssel is, s így Andrásy Klárával, Pálóczi-Horváttal és másokkal, akikkel 1941 áprilisában együtt távozott Budapestről. A háború végén mint címzetes őrnagy szerelt le, 1945-1949-ben a *Times*, 1950-1954-ben a *New Statesman and Nation* munkatársa volt. Később az Afrika-kutatásnak és az emberjogi küzdelemnek szentelte magát, több egyetem professzora lett. Számos monográfiát írt, 1966-ban jelent meg „The Andrásy-Affair” című könyve, háborús élményeinek regényes felhasználásával.

268. PALLAVICINI GYÖRGYNÉ KÁROLYI MIHÁLYNÉHOZ

(Budapest, 1946. szeptember 18.)

Kedves Katka.

Illés¹ teljesen csődöt mondott, állítólag semmit se tudott meg, azt mondja, ezt az orszoknál nem is lehet, különben is hetek óta beteg.

Azóta jelentkezett egy alak, aki azt mondta önmagáról, hogy orosz szolgálatban van, bejárása van a börtönbe, időnként mint fogoly szerepel, hogy a foglyokat kikémlelje, és ez azt állította, hogy be tud vinni Gy-nak ennivalót, ruhát stb. Vitt is – de egy másik fogoly, aki azóta szabadlábra lett helyezve, azt mondja, sohase kaptak meg semmit se, sőt, ez az ember még tovább is jelentkezett üzenetekkel és kérésekkel, mikor már az illető egy hete otthon volt. Szóval ez egy megbízhatatlan hiéna, de azt állítja, Gyurit Sopronkőhidára viszik. A másik, aki most két hete szabadult, látta Gyurit. Szerinte Gyuri nagyon jól tartja magát, de folyton bosszantja az oroszokat, mert lyukakat vág a falba, téglákat szed ki, cédu-lákat juttat – beszél, fűtyül, az angol himnus[t] és a Tipperaryt, amitől pukkadnak, és folyton büntetik, sötétzárkakat kap stb., stb. Ez mind jele, hogy idegekkel nem bírja. Hetekig *egyedül* volt, és néha egy-egy oroszral lett összezárva. Azt üzent a szabadlábra helyezettel, hogy tegyünk meg mindent, mert ha októberig nem szabadul, akkor már nehéz lesz.

A legitimista összeesküvés vádat állítólag elejtették, de most kutatják a francia és angol összeköttetéseit, és az orosz mentalitást aki ismeri, tudja, hogy nekik az utazás ugyanaz, mint kémkedés, aki külföldre jár, csakis kém lehet. Állandóan kihallgatják, és ha a jegyzőkönyvek kissé eltérők, akkor több mint gyanús nekik. Ki tud valamit ennyiszor egyformán elmondani? Legkevésbé egy Censi [?] ivadék. Állítólag ha tudnak valami vádat emelni, akkor az ügyességükre kerül a Conti uccába, ott elítélik – 5 éven alul Sopronkőhida, 5 éven felül Oroszország, azaz Szibéria.

Eltékintve a dolog szörnyűségétől, olyan végtelen igazságtalanság – mert ez a fiú egyike volt az elsőnek, aki megindították az ellenállást, mikor még a Szakasitsok kizárólag személyük elrejtésével foglalkoztak, akkor Gyuri mindenhol hangosan és bátran németellenes hangulatot csinált – mikor Dachauból visszajött és nem ismerte az orosz megszállás systemáját, lelkesedett értük, mikor figyelmeztették, hogy keresik, ne jöjjön haza, hazajött, és kizártnak tartotta, hogy komoly legyen a dolog, hogy ő egy rémhírterjesztésért és tratschért nem égetheti fel az összes hidakat és mehet emigrációba for the rest of his life.²

A zsidóüldözés alatt élete veszélyeztetésével éjjel szöktette ki a zsidókat a Gellérthegylen levő erősen őrzött táborból. Végigszenvedte a Pestvidékit és Dachaut rossz tüdejével és rossz idegzetével, és aztán elfogják valami hamis váddal.

Most hallgasson ide! Volt nálunk egy hónapig tavaly szeptemberben egy ápolónő segítségére, ez ellopta az utolsó értékeinket: arany cigarettatárcát, 2 aranyórát és egy arany öngyújtót (Gyuritól).³ Szegény Gyuri ezeket a tárgyakat akarta osztani a gyerekek között pár héttel halála előtt, akkor jöttünk rá, hogy eltűntek. Rájöttünk, hogy ez a nő egyéb dolgokat is elloptott.